

Naročnina mesečno 5 kron.
Za inozemstvo se računa na-
ročnina dvojno. - Pismenim
vprašanjem znamko za od-
govor. — Vse pošiljatve na
naslov lista „Sedanjest“.

SEDANJOST

Oglasi: $\frac{1}{2}$ strani K 750.—,
 $\frac{1}{4}$ K 380.—, $\frac{1}{8}$ K 200.—.
Manjši oglasi po 4 K petit-
vrsta. Pri večkratnem ogla-
ševanju popust. Mali oglasi
beseda 1 K, debelo tisk. 2 K.

Sporočilo Hrvatoma in Slovencem ob odhodu Jugoslovanskega kluba iz konstituante.

Hrvatska pučka, Slovenska ljudska in Bunjevsko-šokaška stranka in njihovi podpisani poslanci, izvoljeni v Hrvatski in Slavoniji, Sloveniji, Bosni in Hercegovini, Bački in Baranji ter Dalmaciji, stoje na stališču narodnega edinstva. Zaradi tega so zahtevali, da se državna ustava kot temelj vsem ostalim zakonom sklene v sporazumu z vsemi tremi plemeni Hrvatov, Srbov in Slovencev brez preglasevanja in majorizacije, ki sama ob sebi ruši temelje ravnopravnosti in enakosti. Mi poslanci Ljudske stranke smo bili ob vsaki priliki pripravljeni, da sklenemo pošten sporazum, ki bi zajamčil plemensko ravnovesje in izključil vsako nadvlado enega plemena na političnem in gospodarskem polju.

Iz postopanja vlade g. Pašića in strank, ki jo podpirajo, smo morali z vso pravico sklepati, da nje-jnikakor ni za dogovor in sporazum, marveč hoče vsiliti ustavo Hrvatoma in Slovencem. Zanj bo glasovalo, poleg Srbov, samo deset Hrvatov demokratov, in enajst Slovencev, dočim so vsi Hrvati in ogromna večina Slovencev v znak protesta zapustili ustavotvorno skupščino.

Ljudska stranka se je vsikdar borila za pravico in svobodo. Ona stoji na stališču, da mora imeti svobodno ljudstvo v občini, okraju, županiji in pokrajini vlado v svojih rokah (avtonomijo). Naša državna uprava in naše zakonodajstvo mora biti tako urejeno, da od najnižje upravne enote pa do najvišje vlada suverena volja ljudstva. Za to načelo so se narodi cele vekove borili proti samovolji in absolutizmu. Zaradi tega je ljudska stranka postavila zahtevo, da ostanejo pokrajine naše države v svojih dosedanjih mejah in da bodi na čelu vsake pokrajine vlada, kot najvišji izvrševalni organ pokrajinske uprave, v vsem odgovorna saboru, ki ga bo ljudstvo izvolilo temeljem splošne, tajne, razmerne volivne pravice.

Za splošne in velike državne zakone mora biti veliki državni zbor in za splošno državno upravo osrednja državna vlada.

Kot svobodne in avtonomne smo predlagali te-le pokrajine: Hrvatska Slavonija z Medjimurjem s saborom in vlado v Zagrebu; Slovenija in Prekmurje s saborom in vlado v Ljubljani; Srbija; Črna gora;

Vojvodina; Bosna in Hercegovina s saborom in vlado v Sarajevu. Kar se tiče Dalmacije, smo rekli, da jej puščamo na voljo, da bodi ali sama avtonomna ali pa da se pridruži Hrvatski in Slavoniji ali pa Bosni in Hercegovini.

Toda vlada g. Pašića in stranke, ki jo podpirajo, hočejo ustavo, po kateri bo vsa uprava in vse zakonodajstvo osredotočeno v Belgradu. Tako se uvaja absolutistični režim, ki se ne bo oziral na ljudsko voljo.

Poslanci Ljudske stranke vidijo v tem koraku vlade g. Pašića kršitev demokratskih načel, nadvlado srbskega plemena nad hrvatskim in slovenskim.

Ljudska stranka in njeni poslanci stoje na stališču, da mora ureditev gospodarskega življenja odgovarjati načelom pravičnosti. Da se enkrat napravi konec samovolji velikih bogatašev, da se jim za vedno prepreči izkoriščanje kmeta, delavca in obrtnika smo zahtevali ustanovitev gospodarskih svetov sestavljenih iz zastopnikov podjetnikov, delavcev in konsumentov. Končno smo zahtevali, da se uvede zavarovanje vseh delavnih slojev brez razlike za slučaj starosti, bolezni, onemoglosti, brezposelnosti.

Posebno nam je bil na srcu naš kmet in kmetski stan. Zato smo zahtevali, da se oduševstvo vsake vrste najstrožje kaznuje. Vso svojo pažnjo smo posvetili kmetskemu združništvu. Dalje smo zahtevali, da se v ustavi kmetu zajamči dom, najmanjši del potrebne zemlje, živine, nepremičnin, ki se ne morejo prodati ne za dolg ne za davek. Razen tega smo zahtevali da država skrbi za zavarovanje proti požaru, poginu živine, škodi po toči in drugih vremenskih neizodah. Davki težko tlačijo kmeta, delavca in obrtnika. Zaradi tega smo zahtevali, da pri davčnem zakonu odločujeta poštenje in pravica. Premoženje kmeta, delavca in obrtnika, ki ne presega najmanjšega, v zakonu določenega dela, se mora popolnoma oprostiti davka na dedščine in vsakega davka.

Splošno se mora v prvi vrsti po pravici obdavčiti tiste, ki živijo razkošno.

Šumsko in zemljiško vprašanje (agrar) se morata po našem ustanovnem načrtu tako rešiti, da bodo pravice našega kmeta popolnoma zavarovane.

Stojimo na stališču svobode vesti. Toda

vlada g. Nikole Pašića ne spoštuje tega načela, zato je v samo ustavo spravila določbo, po kateri se more policija vmešavati v čisto verske stvari.

Takozvani verski boj se po krivdi sedanje vlade čimdalje bolj širi na škodo notranjega miru in reda.

Stoječi na stališču državnega in narodnega edinstva smo bili šli v ustavotvorno skupščino, da se borimo za človečanska in krščanska prava. Naš boj je bil vroč in odločen. Pod pritiskom naše organizacije in iz strahu pred ljudskim srdom, ki smo ga mi predstavljali, je morala vlada v nekatere važnih vprašanjih socialno-gospodarskega značaja popustiti. S tem seveda ne mislimo trditi, da so s to ustavo popolnoma zavarovane pravice in svoboščine kmeta, delavca in rokodelca.

Od meseca decembra do danes smo si prizadevali, da se sklene temeljem sporazuma taka ustava, ki bi v glavnem zadovoljila tudi Hrvate in Slovence in ne samo Srbe.

Pred našo javnostjo in pred celim svetom smo iskreno odkrili svojo pošteno namene. Zdržali smo, dokler nam je dopuščala čast in poštenje, da se nam ne bi moglo očitati od srbske strani, da ne želimo dogovora in sporazuma.

Postopanje vlade g. Pašića in viadnih strank nas je prisililo, da zapustimo konstituanto za čas, dokler se v njej obravnava in glasuje o ustavi.

Obljubljamo pa ti, ljudstvo, da bomo po sprejetju ustave nadaljevali boj v parlamentu in izven njega tako dolgo, dokler ne izvojimo plemenske ravnopravnosti, socialno-gospodarske pravičnosti in svobode vesti.

Belgrad, 15. junija 1921.

Poslanci Jugoslovanskega kluba:

Barič, Brodar, Buntič, dr. Deželič, dr. Dulič, Evetovlč, dr. Gosar, Gostinčar, dr. Hohnjec, Klekl, dr. Korošec, Kranjc, Mazzi, dr. Mandič, Milanović, Nemanič, Pišek, Pušenjak, dr. Rebac, Rajič, Roškar, Sušnik, Stanovnik, dr. Sudarevič, dr. Šimrak, Škulj, dr. Vojnić-Tunič.

* Sporočilo smo morali radi pomanjkanja prostora skrajšati, kar naj se blagohotno uvažuje.

Nemškutarske klevete.

Belgrajski list „Novosti“ so nedavno pisale o samostojnejših, da so stranka veleposestnikov, birtov in mesarjev in vseh tistih, ki žive od kmetijskih in delavskih žuljev. Samostojnejši so to z molkom potrdili. Kmalu nato pa se je oglasil nesrečni Drofenik, o katerem pravijo, da je prismojen šnopsar in nemškutar, ter je spustil cel koš klevet na srbsko kmetijsko stranko, o kateri pravi, da je protidržavna. Glasilo srbske kmetijske stranke „Selo“, objavljuje sedaj pod gornjim naslovom oster članek proti „izdajalcem slovenskih kmetov“, ki so kljub podpori demokratov, narodnih socialistov, policije in bank, doživeli popoln poraz pri občinskih volitvah. O trditvi nemškutarja Drofenika pravi „Selo“, da so srbski kmetje res protidržavni, ako Drofenik smatra, da so država Pribičević, Drašković, Pašić in Pucelj z njihovimi obznanami in uredbami, z njihovim izvoznictvom, kapitalizmom in oduševstvom. Dalje piše „Selo“: Poslanci samostojnejšev so bili izvoljeni z denarjem iz najumazanejših virov... Oduševstvom kmetov dajejo denar za stranko samostojnejšev... Duša samostojnejšev je demokratsko bankirstvo in kapitalizem in zato ti ljudje ne morejo imeti srca za kmete, ki so danes le hrana topovom, plačevalci davkov in leštvu, po kateri plezajo taki ljudje na poslanske in ministrske sedeže. — V nadaljnjem list dokazuje, kako so samostojnejši glasovali proti agrarni reformi, podpirali demokrate in radikalce ter pustili južnosrbske, bosanske,

vojvodinske in srbske kmete v suženjstvu veleposestnikov. Tisti, ki so naložili kmetu na pleča tisočdvesto milijonov kron in ga prodali za ministrski stolček, imajo še toliko predrznosti, da govorijo o kmetu.

Končno pravi „Selo“: Razumajte vi oduševstvi in derikože slovenskega kmeta! Vi ste samo enkrat mogli preslepiti srbskega kmeta in biti v njegovi družbi. To se ne bo več zgodilo. Mi vas dobro poznamo. Šele takrat, ko vas bo pravi slovenski kmet, ki živi od žuljev svojega dela, poslal tja od koder ste prišli in od koder se več ne boste vrnil, šele takrat bo mogoča zveza s slovenskimi kmeti... Vaše mesto ni med kmeti, temveč med liberalci, s katerimi itak imate vse skupno.

Naj omenimo le še to, da sta večni diplomatski kandidat dr. Vošnjak in ministrski kandidat dr. Žerjav tudi primerno omenjena v članku, ki ga — žal — ne moremo priobčiti v celoti.

To je le medla slika izdajalcev domovine in kmetijskega ljudstva.

Tedenske novice.

Današnji številki „Sedanosti“ smo priložili položnice za vse one cenjene naročnike, ki še niso poravnali naročnino, ali pa samo za mesec junij. Tekom meseca prejeta naročnina se ne more računati šele od prihodnjega meseca, če za tekoči mesec še ni poravnana. Kdor ni prejel vseh števil, naj reklamira. Reklamacije so poštnine proste. Da ne bo neljubih prekidov v pošiljanju lista, pošljite naročnino prevečasnno.

O odhodu naših poslancev iz zbornice piše „Hrvat“, da stoji velika večina Slovencev na strani Hrvatov, ker so tudi Slovenci prišli

do prepričanja, da centralizem uničuje vse pogoje za napredek in obstanek naroda in države. Centralizem je z izstopom Slovencev izgubil poslednjo oporo, da postane državni sistem države SHS. Mogoče je, da bo zbral Srbe, ki so proti edinstvu, Slovencev in Hrvatov ne bo nikdar. Zato pozdravljamo odhod Jugoslovanskega kluba iz zbornice, kar pomenja dober korak k razbistrenju sedanjega položaja.

SHS — ali: Morejo biti Srbi brez Hrvatov in Slovencev? „Mi moremo biti brez vas, ali vi ne morete brez nas!“ To je stalni refren, ki odmeva iz vseh srbskih novin. Mi Slovenci smo bili radi ujedinjenja z brati Srbi popolnoma čistih pojmov, vendar je velikosrbsko časopisje zagnalo zadnji čas proti Hrvatim in Slovincem tako nebratsko gonjo, da se mora vsak pravi Jugoslovian zgražati. Ironija pa tiči v dejstvu, da je pred kratkim zaprosila vlada vse banke za posojilo od 500 milijonov dinarjev po večini za prenovitev prometnih zgradb v Stari Srbiji. Za to posojilo so najmanj prispevale srbske banke (po principu „moremo brez vas“) in sicer so dale hrvatske in slavonske banke 53%, slovenske 20%, srbske 15%, bosanske o-hercegovske 8%, dalmatinske 2½% in banke iz Vojvodine samo 1½%. — Tako piše „Murska Straža“ in mi se ji pridružujemo.

Prof. Seidl — gimnazijski ravnatelj. Po mestu se marsikaj šepeta, Tako izvemo n. pr. tudi to, da mora sedanji gimnazijski ravnatelj g. Wester zapustiti svoje službeno mesto zato, ker je volil pri občinskih volitvah uradniško listo proti bivšemu poštenu uradniku, sedanjemu bogatašu in vsemogočnemu županu gosp. Rozmanu. Za ravnatelja bo baje imenovan gosp. prof. Seidl. Možno bo v ta namen dobil, seveda zopet svojo profesuro nazaj. — Tako sta z enim udarcem ubite dve muhi: maščevanje in plačilo. Sedaj tudi razumemo, zakaj je gosp. prof. Seidl zapustil opozicijo in — uskočil in zakaj se kljub pozivom volilcev drži kot klošč svojega odbora.

Zgubljeni sin. LISTEK.

Povest. — Češko napisal V. H.

(Dalje.)

Cez nekaj časa pa je dodal: „Toda pisati pa zna ta žena.“ Očividno so ga nežne besede materinske ljubezni zadele v dno njegove črne duše. Te besede so mu vedno znova prihajale pred oči. Da razprši te njemu neugodne misli, smatral je za potrebno, da zavžije porcijo strupa, ki ga brezvestno liberalno časopisje dan za dnem širi v svet. V kavarni, zatopljen v pisavo tega časopisja, je pozabil na Belikovo družino in dobil novega poguma za svoje črne naklepe.

K Belikovim se je naselila žalost, opuščenost, solze. Žena se ni mogla udati neizogibni usodi; ni se mogla pomiriti. Možno je na zunaj junaško prevladoval svoja čustva, toda paznemu očesu dobre žene ni moglo ostati prikrito, da v moževih prsih razsaja vihar ogorčenja. V tem kratkem času se je popolnoma spremenil. Postal je malobeseden, raztresen, izostajal od doma in se izogibal znancem, ki so s prstom kazali nanj, češ, to je oče odpadnika.

Čez dober mesec dni se je hipoma raznesla vest, da je okradena gimnazijska blagajna. Okrog 15.000 kron je zginilo neznano kam. Proforski zbor je sklenil da se ta zelo kočljiva zadeva prikrije. Tokrat je tudi ravnatelj soglašal s profesorjem Drubkem, ki se je živo zavzemal za to, da se čast zavoda ne oskruni s prijavo tatvine sodišču. Sicer sta se redkokdaj strinjala ravnatelj in Drubek. Drubek je sploh vršil v zboru pravo nasilje; vedno je hotel imeti zadnjo besedo. Ravnatelj in nekateri profesorji so ga imeli pošteno v želodec, vendar pa so čestokrat bili popolnoma brez moči. Drubek je namreč užival potuho celotnega samega naučnega ministra, ki je bil z njim istih nazorov, češ, da je mogoče vladati proti ljudstvu le, če se v njem zamori vera v Boga. Vsled tega razmerja se je nekaterim profesorjem zdelo čudno, zakaj se ravno Drubek poteguje toliko za to, da stvar ne pride v javnost.

Tudi pri Belikovih so zvedeli o tatvini. Belik je pobledele in se začel tako tresti, da se ni mogel obdržati na nogah.

„Za božjo voljo, mož, kaj pa je to?“ — je vzkliknila Belikova. „Morda vendar

ne misliš — za pet ran Kristusovih, mož, govori!“ je v največjem strahu dodala bridko izkušena žena.

„Nič ni, nič,“ je odgovoril mož in poskušal zbrati svoje moči.

„Ti se vedno bojiš, da se bo kaj zgodilo in zato te vsaka stvar vznemiri,“ je očitala žena možu.

Belik je težko dihal in slepo zrl predse, niti besedice ni mogel spraviti iz sebe.

„Govori, prosim te, mož, govori, meni je tako strašno,“ zaihtela je žena.

„I, saj ti pravim, da ni nič,“ je odgovoril mož bolj mirno, vsaj na zunaj. „Imaš popolnoma prav, da se bojim, ker je opravičen strah, da se lahko kaj zgodi.“

„Torej si vendar mislil — o moj rešni Bog, kakšno strašno preizkušnjo si poslal na nas!“

Čez nekaj časa je spregovoril mož.

„Meni se je čudno zdelo, od česa naj živi — saj veš koga mislim. Danes nikdo nikogar zastoni ne vzdržuje. Ta Drubek pa je pravi satan. Sedaj ti bom nekaj povedal. Ne jezi se, ker sem ti to prikrival. Ti nisi mogla zapopasti, zakaj sem dal z doma Lidun. Drubek je namreč vrgel oko

niškega položaja. Sicer bi pa on kot znanstvenik, mogel napisati posebno poglavje o — značajih. V Novem mestu bi imel dovolj hvaležnega polja.

Šmihel-stopiške ponovne volitve so končno razpisane za nedeljo 24. julija. Vlada je tako dala samostojnežem dovolj časa, da scimprajo svojo gospodarsko barako, kjer bodo prodajali pristno laž lastnega izdelka tudi pod tujo firmo. Pa ne bo šlo. Niti njihovo pajdašenje s komunisti jim ne bo pomagalo. — Pirnar in Vedernjak sta se pritožila proti volitvam. Vlada je upoštevala samostojnežem in komunistom na ljubo razloge, navedene v pritožbi, češ, da komunisti niso mogli glasovati, ker je o usodi njihove liste odločalo državno pravdnštvo radi ponarejenih podpisov. Toda zelo se motijo, če mislijo, da bodo z različnimi kandidatnimi listami koga preslepili in razbili strnjene vrste naših volilcev, ki avtonomijo občine, okraja in dežele ne prodajajo niti za Drogenikov „šnops“, niti za Pueljevo mesarijo na ministrskih stolčkih.

Volilci šmihel-stopiške občine! Ura maščevanja se bliža! Razpisane so nove volitve. Pokazali ste dne 7. maja, da ne marate pogubonosnega centralizma, da zahtevate samopravo Vaše občine in celokupne Slovenije. Uverjeni smo, da ne boste od svoje zahteve po avtonomiji popustili nikdar. Pokažite, da ste možje, trdni, značajni, da Vas ne omaja še tako silen samostojni vihar. Pokažite pri novih volitvah, da obsojate tiste, ki so glasovali v Belgradu za centralizem, ki nas če zaslužniti. Razvite najsilnejšo agitacijo in volite Slovensko Ljudsko Stranko — stranko, ki stoji neustrašeno na braniku za koristi slovenskega ljudstva. — Samostojneži že brusijo pete, delajmo tudi mi. V nov boj! K novi zmagi! Vsi do zadnjega moža na volišče!

Gospodarska stranka? Govori se, da name-rava pri novih volitvah v Šmihel-Stopičah nastopiti samostojna poleg starega imena tudi pod novim plaščem „Gospodarske stranke“.

nanjo, odnosno na njeno imetje. Lidunka o tem niti ne vè. Sicer pa ga itak ni mogla trpeti. I. kako bi pa trpelo tako čisto, pobožno dekle takega brezvestnega ničvroneža v svoji bližini. Že več deklet je ta pošast potisnila v blato in sramoto. Že takrat sem se bal njegovega maščevanja, dasi mu nisem nikdar dal z ničemur spoznati, da mu hčerke ne dam. Vznemirjena domišljija je nato spojila to zadevo s tatvino v družbi Drubeka in Jaroslava.

Žena se je globoko odahnila, ko je končno po tolikem času zopet enkrat čula iz moževih ust svojo ime.

„Ampak pustiva to za sedaj.“ je rekel mož in dodal: „Povej mi, Micka, ali se držiš mojega naročila, da se izogiblješ priti v dotiko z Jaroslavom? Odgovori mi odkrito. Ne bom se jezil pa reci, kar hočeš.“

„Ravnam se, Karel, po tvojem naročilu“, je odgovorila žena nežno. „Sicer se me Jaroslav skrbno izogiba. No, vendar ga tu in tam večkrat vidim. Zelo je prepadel. Mislim, da je nesrečen.“ To govoreče je imela solze v očeh, iz katerih je sijala topla materinska ljubav.

(Dalje prih.)

Prosto ji, toda samostojneži naj bodo uverjeni, da jih niti to ne bo potegnilo iz blata in rešilo gotovega propada. — Torej, 24. julija velja za naše volilce v občini Šmihel-Stopiče volilna dolžnost!

Naši poslanci so končno dosegli znatno znižanje carine za izvoz živine. S tem je naglo padanje cen živini tudi na ta način prenehalo.

Trošarine in davkaprosta kuha žganja je po prizadevanju naših poslancev gg. Sušnika, Nemančiča in tovarišev dovoljena in sicer družinam 4 članov 3 dni, 8 članov 6 dni, in 12 članov 12 dni. To velja tudi za one vinogradnike, ki imajo gostilno, v kolikor porabijo žganje za sebe in svoje rodbinske člane.

Skrajno strankarsko nasilje na pohodu. V prihodnji številki „Sedanjosti“ prinesemo glavno vsebino načrta, kako si stranke, ki so danes slučajno na krmilu, predstavljajo svobodo in državo. Za danes poudarjamo le to, da ni države na svetu, v kateri bi si vladajoče stranke dovoljevale slična nasilja nad ljudstvom. — Volilci, kje ste imeli oči, ko ste volili centraliste!? Sedaj je prepozno vsako kesanje, samo delo in strnjene vrste SLS nas bodo rešile najhujšega! S žolčem pisani protesti proti centralističnemu nasilju bi bili še preblagi opomini, kako se z ljudstvom ne sme postopati. In v tem času ministruje celo človek, ki se izdaja za samostojnega kmeta! Zakrijte si lice od sramote tisti poštenjaki, ki ste ga volili!

Centralistična ustava ne gre gladko izpod rok, kakor se je mislilo. Sedaj se kujajo muslimani, ki so izjavili, da ne bodo glasovali, marveč bodo ostali lepo doma, če ne dobe, kar zahtevajo. Pašič si ne ve pomagati. Pravijo, da bo glasovanje o ustavi šele v jeseni. Mi pa pravimo, da bo Pašič poslal vse poslance domov; ustavo bo vsilil ljudstvu brez parlamenta ter bo vladal z „obznanami“. — Ko pa pridejo nove volitve, bo pa ljudstvo imelo zopet besedo in bo konec policajdemokratariji in samostojnim „prijeteljem“ ljudstva.

Kaj je centralizem? Ko eden jemlje, vsi pa dajejo; ko samo ena volja povsod zapoveduje; ko samo ena roka drži uzde sto konjev; ko z enim plugom cela vas orje — to je centralizem.

„Seljačke Novine.“
Iz Sarajeva smo prejeli pismo slovenskega vojaka, ki ga pa — žal — iz umljivih razlogov ne moremo objaviti v celoti. Slovenski naborniki (po novem rekruti) prihajajo pod zastavo v svojih prazničnih oblekah. V Sarajevu pa je na dosedaj nepojasnen način zgnilo iz skladišča kakih 20 oblek. Oškodovani so samo Slovenci. — Opozarjamo naše poslance na ta neosamljen slučaj, ako je sploh mogoče kaj doseči pri vojni upravi, kakor tudi glede odprave psov in —

Umrl je v Novem mestu frančiškan č. p. Fortunat Goli, rodom Ljubljčan. Naj v miru počiva!

P. n. županstva prosi založništvo „Družinske pratike“ v Ljubljani, da mu čimprej naznani morebitne premembe v „Sejmih“ oziroma napake, ki so nastale v tisku. Tozadevno apelujemo tudi na naše somišljenike.

Belokranjski orlovski tabor.

Bela Krajina si bo zapisala v zgodovino svoj dan 19. junija 1921 z zlatimi črkami — mladina pa v svoje srce. Kljub slabemu vremenu se je zbrala množica — zbrale čete Orlov in Orlic.

Že v soboto zvečer je po prihodu tekmo-

valcev ob zvoku vrle črnomaljske godbe, vkorakala številna četa Orlov in Orlic v Črnomelj. Pred župniščem je bila podoknica prevzv. škofu dr. Karlinu, ki se je ginjen zahvalil. V nedeljo ob 10. uri je pa pripeljal posebni vlak Orle in Orlice in druge goste. Uredil se je sprevod. Na čelu fanfaristi na konjih, I. četa Orlov, Hrvatje, zastave (7), gorenjske narodne noše (80), salezijanska godba, Orli, mestna godba, Orlice, krasna svatba iz Lokev, Orlič, Zeleni Jurij, viniški skupinski vozovi, II. četa Orlov. Ta pestra množica je nudila slikovit pogled in je na gledalce vplivala očarujoče.

Služba božja se je vršila na trgu v kapelici ob številni asistenci. Krasen pomenljiv je bil govor g. priorja V. Učaka iz Metlike. Misel: poživimo versko zavest. Katoličani organizirajmo se v naših katoliških izobraževalnih društvih. Izborno je pela Pevska zveza pod vodstvom g. Klemenčiča, kaplana iz Metlike. Trg je bil nabito poln občinstva.

Tekmovalci in telovadkinje so pokazali pri javni telovadbi svojo spretnost, kljub temu, da jih je močil dež. Petje in govori so pa morali radi slabega vremena izostati. Vladal je najlepši red in mir, dasi so nasprotniki — od drugod prišli z namenom izzivat. Hvala pa tistim trgovcem in gostilničarjem, ki so vkljub terorju izobesili zastave in s tem pokazali svojo močato samostojnost. Bog živi!

Dopisi.

Z Gorenjskega. Razveselilo me je, ko ste mi doposlali Vaš nanovo izjahajoči list „Sedanjost“, kateri bode, kakor se vidi zagovarjal naše kmetijske težnje. Z druge strani pa me tudi veseli radi tega, ker bo list odločno branil katoliška načela — zato se bodem po svojih zmožnostih vedno oglašal in list priporočal.

Prav zgodaj sponladi je bilo. Vračal sem se domov iz naše „bele Ljubljane“. Vozil sem se v kamniškem vlaku. Naletel sem na kupe, kjer so sedeli sami liberalni verižniki in širokoustneži. Eden izmed teh gospodov je mene poznal in je začel:

„No Tone, ni si šel v Ljubljano h škofu po „žegne“ — za bližajoče se obč. volitve.“

„Da, bil sem v Ljubljani, četudi ne pri škofu. Žegnove pa vi bolj potrebujete, kot pa mi, saj vidim kako se po svojih časopisih mučite z lažmi, da bi koga preslepili za sebe — da bi šel v žerjavico po kostanj — kaj ne?“

„Aha, vi ste eden izmed tistih, ki bi radi imeli jugoslovansko republiko, kaj ne? ali pa ste mogoče celo skrit avstrijanec?“

To mi zabrusi drugi gospod.

„Le počasi gospod, vam gotovo bolj ugaja centralizem, ker se da dobro kupče-

vati z izvoznici. Meni pa je vseeno bodisi monarhija ali republika, samo pravična naj bode — saj so tudi druge države s to ali ono vlado, pa vendar vse lahko izhajajo — če modro in pošteno vladajo. Očitania avstrijanstva pa ni treba meni podtikati. Gospod, kdo pa je bil prvi za Jugoslavijo ali ne dr. Krek in dr. Korošec? Ta dva pa menda nista bila liberalca? S tem, če zahtevamo mi, pristaši SLS, avtonomijo, pa še nismo republikanci — kajti mi hočemo le svojo samoupravo podrejeno skupni vladi, ne pa biti v milosti in nemilosti raznih „judežev“ in verižnikov.

Gospodje so me sedaj pustili v miru. Menda je bilo to preveč težka jed zanje — jaz jih pa tudi nisem hotel izzivati, kajti sem tak človek, ki se samo branim, nerad pa napadam.

Pozdravljeni do prihodnjic!

Slovenske gospodinje povsem opravičeno hvalijo in priporočajo izborno Kolinsko cikorijo.

Ameriški novičar.

Raznoterosti. Napredek katoliške cerkve je v zadnjih 10 letih zelo razveseljiv. Vernikov je prirastlo za 5 milijonov. Tako število prirastka druga vera nobena ne more pokazati. — V Chicagi je 21. marca tamošnji nadškof posvetil 22 novomašnikov, izmed teh je 12 Slovanov. Stariši slovenskega novomašnika Rev. Butale so rodod iz Nerajca pri Dragatušu. V Huntingtonu Ark je izvoljen za župana štajarski Slovenec Miha Česko.

Poročena. V Biwabiku Minn. v naselbini Belgrad, Jurij Mihelič iz Gor. Suhora pri Vinici z Magdaleno Adlešič iz Tribuč pri Črnomlju.

Umrli. V Lorainu O. Jos. Lešnjak iz Raven pri Blokah. — V Aurovi Minn. Ivana Brožič. — V Calumetu Mich. Matija Špehar, star 72 let. — V Millwaukee Wiss. Jozefa Jedran iz Ljubnega (Štaj). — V New Jorku Ivanka Dolinar. — V Ridgewoodu N. J. Ana Rojane iz Ihana. — V Johnston City Ill. Antonija Pleše.

Iz emigracije.

I. Sestav srbskega prostovoljskega zbora v Odesi.

Uspehi srbske redne vojske l. 1914. proti avstro-ogrskim armadam na Cerni in Rudniku so se raznesli tudi po vjetniških taboriščih v Rusiji, posebno med Jugoslovani.

Ti uspehi so še posebno navdušili vjetnike srbskega plemena iz Bosne, Hercegovine, Srema, Banata in Bačke. Manjši odziv so pokazali Hrvati in Slovenci.

Po ponovnem zavetju Belgrada dne 15. decembra 1915. in ko so bili Avstrijci popolnoma potisnjeni onkraj Save in Drine,

srbska vojska je bila prisiljena ustaviti nadaljnjo potišanje sovražnika in sicer, prvič, zato, ker je njena moč zelo oslabilila in, drugič, zato, ker ni imela dovolj strelišč, težkih topov in priprav za gradbo vojaških mostov čez Savo, tretjič, pa tudi zato, ker so poročila srbskega vojnega atašeja v Sofiji stalno opozarjala na nevarnost iz Bolgarske.

Zaradi tega je v operacijah srbske vojske nastal zastoj, ki se je nadaljeval celih deset mesecev. Ves ta čas avstro-ogrška vojska ni ničesar podvzemala proti Srbiji.

Zavezniki Srbije posebno pa Italija, so v tem času stalno zahtevali naj vendar preide v ofenzivo proti Avstriji.

Srbska vlada se je temu upirala in sicer z izgovorom na epidemijo, ki se je pojavila v srbski vojski (pegavec). Pa tudi vprašanje streliva in topov velikih kalibrov je bilo zelo pereče.

Zavezniki so končno začeli prispevati v pomoč z zdravniškim osebjem in leki, kakor tudi s strelivom in s težkimi topovi ter z vojaškimi mostovi. Vse to se je zbiralo v dolini Morave in Kolubare. Kar pa se tiče opasnosti od Bolgarske, zavezniki so zatrjevali, da se Bolgarska ne bo upala napasti Srbijo, ker bi potem imela proti sebi Rusijo, ki jo je osvobodila.

Živež in drugo je prihajalo iz Rusije, po Donavi, iz drugih zavezniških držav pa preko Soluna.

Opomba. — 1.) Srbska diplomacija bi morala za vsako ceno izkoristiti uspehe nad bivšo avstro-ogrsko vojsko l. 1914., če že ne drugače, pa vsaj tako, da bi oslabil bolgarsko nevarnost. To se je seveda moglo doseči le s kategorično zahtevo, da se balkansko bojišče pojača s zavezniško vojsko in sicer z najmanj 200 do 250 tisoč borilcev, s čemur bi se popolnoma utrdila grško-srbska zveza za slučaj vstopa Bolgarska v vojno proti Srbiji. To je bil tudi ugoden trenutek za javno proglasitev edinstva srbsko-hrvatsko-slovenskega naroda pred zavezniki in za naglasitev potrebe zedinjenja tega naroda v eno državo kot ujačjega jamstva za preprečenje bodočih napadov germanstva napram vzhodu in stem za utrditev stalnega miru na Balkanu.

To se je seveda opustilo vsekakor le zato, ker bi jugoslovanska ideja prišla preveč do izraza ter bi tajno propagiranje velesrbske misli s službene strani in diplomatskim potem bilo oslabiljeno s kako mednarodno-pravno svečano izjavo v prilog zedinjenju, za katero je bilo le toliko umevanja, v kolikor je prihajalo v poštev srbstvo in njegovo zagospodovalno stremljenje.

(Dalje prih.)

Gospod išče meblovano spbo s hrano.

Kje in kaj pove upravnistvo „Sedanjost“.

Koliko je vreden denar? 22. junija

ameriški dolar . . .	K 140.—
francoski frank . . .	11.40
nemška marka . . .	2.13
rumunski lei . . .	2.26
laška lira . . .	7.25
čehoslovaška krona . . .	2.95
avstrijska krona . . .	—23

Za prodajalko se sprejme dekle

Naslov pove upravnistvo „Sedanjost“.

Poslano.

Da so pretekli že trije tedni, odkar je bil odbor črevljarske zadruge pri okrajnem glavarstvu, vendar do danes uradno še ni ničesar ukrenjeno, da se prepreči izvrševanje črevljarske obrti imovitemu posestniku, gostilničarju, mlinarju, trafikantu, usnarju in čevljarju. Ta vsestranski človek izvršuje brez obrtnega lista obrt, katere se nikdar ni učil. Prizadeti mojstri opozarjamo tudi tem potom okrajno glavarstvo na ta slučaj, naj vendar ukrene potrebno, da se prepreči taka brezpravnost napram opravičenim obrtnikom in davkoplačevalcem.

Miha Podbevšek,

podpredsednik črevljarske zadruge.

*Za članke pod tem naslovom uredništvo odgovarja le v toliko, kolikor določa zakon.

Ali ste že poslali naročnino za „Sedanjost“.

Tiskarna — Knjigarna
Knjigoveznica

J. Krajec nasl.

Novo mesto
se priporoča.

superfostat (umetno gnojilo za ajdo).

ima v zalogi vse špecerijsko in kolonialno blago, izvrstno domačo svinjsko mast, razna umetna gnojila, žveplo za trte, galico, cement, lahki bencin itd.

Dospel je tudi

Podružnica v Novem mestu

centrala za skupni nakup v Ljubljani

Gospodarska Zveza

Tiska J. Krajec nasl. v Novem mestu.